

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 16 Februarie

De duminică în opt zile alegătorii laici, și în 5 Martie alegătorii clericali din arhidieceșana noastră vor fi chemați a păși la urnă ca să trimită reprezentanți la sinodul arhidieceșan pe un period de trei ani. Este frumoasă chemarea aceasta, pentru că ea este exercițiul unui drept sublim al creștinilor noștri ortodocși în interesul moralității și culturii poporului român ortodocș din Transilvania.

Nu scim anumit timpul sau mai bine dis terminii, când vor fi chemați frații din Ungaria proprie la același exercițiu, de sigur că și ei vor fi chemați mai în același timp pentru scopul care sînt chemați alegătorii în arhidieceșana noastră.

Un exercițiu, un scop. Amîndonă au în vedere binele, ce l'urmărește biserica noastră în metropolia noastră din toate trei eparchiile, în folosul creștinilor ortodocși sub scutul aripilor ei spirituale.

Astăzi nu ne unesce numai spiritul bisericeii cu învățăturile sale la exercițiul și scopul din cestiune; legislațiunea bisericească și încă partea sa fundamentală ne demăndă că așa să urmăm.

Între agendele sinoadelor eparchiale, conform §. 96 din Statutul organic, basat pe dreptul canonic al bisericeii noastre și garantat prin art. de lege IX din 1868, găsim la locul prim: „Îngrigirea pentru susținerea libertății religioșare și autonomiei bisericeii.”

Sîntem de nouă ani în viața constituțională bis. Am lucrat pe terenul bisericesc în care este cuprins și cel scolar și fundațional sau filantropic. Actele sinoadelor noastre sînt o dovadă neștearsă de ceea ce s'au făcut până acum. Dară tocma din actele aceste se vede cât mai este de făcut. Actele aceste ne spun, dară ele ne spun indirect ceea ce avem de a mai face,

pentru ca să ne apropiem de ținta la care are să ne ducă dreptariul scos din *corpus iuris* al bisericeii noastre, din canoanele statorite de părinții din timpurile clasicității bisericeii creștine.

Privind asupra Statutului organic și asupra regulamentelor câte s'au creat în toate eparchiile noastre, trebuie să șicem, că prin Statut s'a îngădit, și prin regulamente am început a regula moșia eredită, dară înțelenită și pustiită de vitregitatea timpurilor. Sîntem dară numai la începutul lucrării. Avem încă de regulat o parte considerabilă și avem de îngrigit, ca roadele ce au început a resări să crească pentru a putea ajunge la maturitatea care să ne dea nutrimentul dorit.

Ca toate lucrările omenesci așa și ale noastre pe terenul bisericesc, scolar și fundațional, chiar și întru cât s'au făcut, nu putem șice că sînt desevêșite. Statutul organic însuși, supus unui examen critic în asemănare cu materialul respândit prin vastele isvoare ce ni le oferă biserica noastră, ar fi capabil de unele îmbunătățiri. Însă fiind că am trece preste competența ce ne-am ficsat, când am început a scrie aceste șiruri, de astădată nici în general nu atingem mai departe cestiunea aceasta. Ne țermurim dară pe lângă aceea, despre ce putem vorbi acum, când avem în vedere sinoadele noastre eparchiale.

Cu toate că punctul amintit mai sus al §-lui 96 din Statutul organic cuprinde mult în sine, mai mult de cât însași specificațiunea ce se face mai departe în acel §, ni s'ar păre că am pute cuprinde în prescurtare toată activitatea noastră bisericească în două puncte de căpetenie. Aceste ar fi: instrucțiunea de jos până sus și administrațiunea de sus până jos. Într'aceste două se cuprinde tot ce privește moralitatea și cultura creștinilor noștri, justiția și guvernarea sau ocărnuirea bisericească.

Este lucru cunoscut, că în metropolia noastră, afară de sinoadele eparchiale, mai avem și un alt factor însemnat, care concurge la lucrările amintite. Este congresul metropolitan. Acesta înse după definițiunea ce i dă Statutul organic, în conformitate cu can. 34 apost. și comentariul acestuia din Pidalion, are de a face cu „susținerea unității instituțiilor și intereselor generale bisericesci.”

Nici cu acesta nu ne vom ocupa de astădată, măcar că există o legătură între lucrările lui și a le sinoadelor eparchiale.

Revenind așa dară la firul început să avem în vedere ceea ce au sinoadele de făcut în sfera lor.

Cu privire la moralitatea creștinilor noștri avem lege pentru instrucțiunea elementară populară, avem regulamente pentru institutiunile unde se instruesc acei ce vor să fie preoți și învățători; cât pentru justiția bisericească avem afară de canoane și de pravilă o lege provisorie pentru afacerile matrimoniale, avem o scurtă procedură pentru afaceri disciplinare; iară pentru regularea parochiilor și a consistoriului, noi cei din arhidieceșana avem regulamentele noastre. Încât nu ajung aceste, și altele de felul acestora, de o camdată s'ervesc instrucțiunile, cari se dau la ocașuni din partea consistoriilor respective.

Asemănând schișarea aceasta cu trebuințele câte mai sînt, la cea dintăiu privire va vedé ori și cine, că sinoadele noastre preste tot mai au mult de făcut.

Deosebit atragem atențiunea asupra unui punct, care încă mai așteaptă o ulterioară rezolvire. Acesta este: al regulării administrării averilor bisericesci în parochii. Cu acesta stă în strinsă legătură „aducerea măsurilor trebuincioșe pentru ridicarea culturii poporului.” Lucru firesc și probat de esperiența de toate zilele. Căci unde mijloacele materiale vor fi la în-

demână, acolo și scopurile morale și intelectuale se vor puté ajunge mai cu înlesnire, pentru că scim că cu mijloace materiale trebuie să edificăm biserici și institute, cu mijloace materiale putem procura cărți și recușite și alte auxiliare ale instrucțiunii.

Dispoșițiuni, precum în arhidieceșana, așa credem, că sînt și în celelalte eparchii și în privința aceasta. Pe cât scim însă dispoșiunile aceste încă n'au ajuns ca să facă mai învederat organismul, prin care să funcționeze uniform toți factorii administrativi de averi bisericesci de sus până jos.

Ar trebui studii speciale în toți ramii atinși, studii, care nu se pot vèri într'un articol de diariu.

Am creșut, că de astădată va fi bine a atinge, cum am șice, în termini generali, ce s'a făcut și ce ar mai fi de făcut din partea sinoadelor noastre eparchiale.

Acesta însă mai mult pentru că alegătorilor să li se atragă atențiunea asupra însemnătății actului de alegere, ce are în scurt să urmeze. Credem, ba sîntem deplin convinși, că dacă alegătorii vor lua în serioasă considerare cele atinse până aci și le vor mai amplifica prin meditațiunile lor, se vor șisui ca să aleagă bărbați bine cunoscuți cu afacerile noastre bisericesci din trecut și versați pe terenurile recunoscute de neapărată lipsă la promovarea binelui sufletesc și trupesc al creștinilor noștri și tot odată învăpăiați de zel lipsit de interese egoistice.

Aceasta este unica dorință ce o exprimăm cu ocașunea acestor alegeri. Să se împlinescă și biserica noastră va fi tare și „porțile iadului nu o vor birui.”

Revista politică.

Sibiu, în 16 Februarie.

Sîntem convinși, că numai o parte a Maghiarilor, și adevă că cea, care dă cu barda în lună, poate aproba esa-

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.

II.

Inima Lisbethi.

(2. urmare.)

Liebeth era ficia unei învățătoșese franceze și a unui profesor holandes. Mamă-sa veduvită de timpuriu, crescuse pre unicul seu copil, din slăbul venit al lecțiunilor sale.

Lipsa adese ori le cerceta casa și sermana mamă, bătuită de o boală de pept, era adese silită să împrumute curagiul, ce i lipsia, din limpedii ochi ai îngerului, ce i îl dăruise ceriul.

Departa de Francia, pre care o iubea, mama făcuse din ficia sa o Franceză adevărată.

Tinera copilă se familiarisă cu limba lui Voltaire și a lui Rousseau, și veduva edese se entusiasma de copila

sa, ce arăta o desvoltare atât de strălucită: Vedendu-o crescend, mama cugeta: ea abună samă va afla o poziție bună și va fi mai fericită de cât mine.

Și dumneșeu, care cunoasce fragedele secrete ale mamelor, înțelega toate aceste speranțe ale unei inimi nobile.

Cu douăzeci de ani Lisbeth se măritase după Rensburg, un bărbat harnic, care era foarte bine vedut în Leyden.

Și vr'o câte-va zile după nuntă, veduva profesorului închise ochii cu un zimbet fericit și liniscit pentru soartea prea iubitei sale fice.

Pe vremea în carea tocmai ne aflăm, Liesbeth era făptura delicioasă de douăzeci și patru de ani, înaltă sveltă, subțirică, bălaie, ca grăul copt, cu o față cu trăsuri încântătoare și regulate, luminată de doui ochi plini de frăgezime și de azur.

Era însă și o pagină tristă în viața acestei frumoșe femei tinere, și aceste pagină, o vom istorisi îndată.

Am șis că, Lisbeth se măritase după un berar de Leyden.

Om inteligent, muncitor, onest,

Rensburg avea totuși o scădere înfricoșată. El era jucător de cărți.

Într'o sară, cam șese luni după moartea mamei berariul veni acasă cu desperarea în inimă.

Nenorocitul pierduse tocmai o sumă enormă și scia prea bine că nimic nu l' poate scăpa de ruin și poate de desonor.

Tinera nevastă îl primî cu un zimbet pe buze și nu observă de loc fatala rezoluțiune, scrisă pe fața bărbatului seu.

Rensburg era hotărit să moară. Aceasta sară, cea de pe urmă ce mai avea să petreacă cu aceea pe care o iubea, a fost plină de delicii și de amor.

Se părea că viața voiesce să se facă regretată dând cu mâni pline într'o singură oră, toată fericirea de care dispunea.

„Sermana Lisbeth!” ... ia adurmise legănată de speranța cu aripile de aur, dar în curend să trezi la sușnetul sinistru al desperării.

„Rensburg tocmai isi trase un glonț în creeri!”

Nenorocitul rugă pre Lisbeth

prin vr'o câte-va șire scrise în grabă, să i ierte că o părăsesce, i mărturisi greșala și muri desperat că lăsă pe muierea sa fără pâne.

Fără pâne într'adevăr, vedendu-se bereria și plătindu-se datoriile, sermaneii temeii părășite, nu i rămăsese mai mult de șice cruceri.

Cam patruzeci de centime.

Ea nu mai avea coperiș sub care să și plece capul, că nu mai avea o inimă în care să și verse durerea sa. Dar ne înșelăm, mai multe vecine se oferiră a primî la sine pe tinera femeie nenorocită, iar Lisbeth rămăsese tristă și în tăcere la aceste propuneri amicabile.

Mândria ei să desceptase cu conștiința despre miseria sa; voi munci își șise ea.

Părășind casa, în care iubise și suferise Lisbeth simțea că i se frânge inima.

La pragul porții ea se oprî, aruncă o ultimă privire asupra trecutului, se puse apoi pe o bancă de piatră și începū să plângă cu amar Să făcuse noapte.

Strada era deșartă și numai la

gerațiunile fără samă, ce le aflăm în presa maghiară în cauza proiectului de lege pentru impunerea limbii maghiare. „Magyar Hirlap“, un ziar ce apare la Budapesta, scrie în numărul său din 23 l. c. un articol intitulat „foile naționalităților contra introducerii limbii maghiare“, în care atacă pe Români într'un mod neobișnuit la oameni cinstiți și civilizați. „Noi (Maghiarii)“ dice „Magyar Hirlap“ „așa îi am stricat (pe Români) prin gulgulirea noastră, încât ei încep a crede, că Maghiarul poate nici numai are dreptul a porunci în patria sa proprie aceea, ce voiesce el, și dacă el spre pildă ar hotărî, că în termen de doi ani fie-care locuitor ce este așezat în Ungaria și aspiră la dreptul de cive unguresc, are să învețe limba maghiară, căci la din contră el ar fi alungat afară din țară, ar pute-o face și aceasta căci el poruncesce aici și nimeni altcineva. El însă n'o face — el procede în mod cavaleresc“. Intr'adever admirabil cavalerism! Când cinci milioane de Maghiari nu scot afară din țară pe șase milioane de nemaghiari. Cererea deputațiunii române resp. a întregului popor român — trei milioane capete — a se respecta limba lor o declară „Magyar Hirlap“ de o „obraznică cutezanță.“ „Guvernul să-i învețe odată mores și să nu mai glumească cu acești „ficzko“ (un cuvânt care se află numai în lexiconul maghiar), iar pe acei episcopi, cari s'au dus la Maj. Sa să se plângă în contra legislativei unguresci, în butuci cu ei!“ Negreșit o procedură foarte scurtă și recomandabilă în lipsa de argumente valide.

În desbaterea bugetului în camera Ungariei avem privilegiata de toate zilele. Se imblătesc frazele despre „marginea abisului.“ Csanádi mai face câte un scandal, și mame-lucii laudă din toate organele pe atotputintele Tisza.

Un telegram din Berlin comunică, că constituirea Elsasei și Lotaringiei de stat federativ german autonom are să urmeze în curând. Principele Bismarck pretinde instituirea clironomului german de locuitor în Strassburg, reprezentat prin un vice locuitor.

Adunarea notabililor bulgari în Tîrnova s'a deschis în 11 l. c. Poporațiunea e în sărbătoare; toate casele sunt împodobite cu stindarde. Principele Dondukoff-Korsakoff a deschis adunarea. El a pronunțat un discurs foarte aplaudat. Membrii comisunii europene pentru Bulgaria au asistat la ceremonia de deschidere. Adunarea s'a dus apoi la catedrală unde s'a celebrat un serviciu religios de mulțămire. După aceea a urmat un

banchet. Principele Dondukoff, deschidând ședința, a dis în discursul său că, numai mulțămirea sacrificiilor ce și a impus Rusia le este astăzi permis notabililor bulgari a ținea prima lor adunare. „Organizarea pe care am dat-o Bulgariei n'a fost de cât provisorie, a adaus el; e treaba voastră acum de-a da țării voastre instituțiuni definitive. Supunând deliberațiunilor voastre un statut organic, n'am voit să vă impunem o opinie. Datoria voastră este de a discuta acest statut, de a l' modifica dacă credeți că e nevoie, de-a vă pronunția în fine independent, ca oameni liberi, neascultând de cât vocea conștiinței voastre și neconsultând de cât binele țerei voastre.“ Deputații turci asistau la ședința de deschidere și purtau cocarda bulgară. Delegații veniți din Rumelia Orientală n'au fost admiși a asista la adunare de cât numai ca spectatori și nu printre deputați.

Deputațiunea Românilor din Brașov.

Precum anunciasem încă în nr. trecut a sosit aici Joi în 14 l. c. cu trenul de dimineața o deputațiune numeroasă, trimisă de Români din Brașov pentru a preda Esc. S. I. P. S. archiepiscop și metropolit Miron Romanul o adresă de mulțămire și de recunoștință pentru pasul ce l'a întreprins Esc. Sa dinpreună cu episcopii sei sufragani și cu deputațiunile consistențelor eparchiale din mitropolia noastră în cauza proiectului de lege pentru introducerea limbii maghiare ca obiect de învățământ obligatoric în scoalele populare. Adresa o publicăm la alt loc. Deputațiunea consta din domnii:

Diamandi I. Manole, Ioan Stinge, Grigore Porescu, Nic. Th. Ciurcu, D. Encovicu C. I. Popasu. I. T. Popovicu, G. B. Popp, I. Dușoiu, Iuliu Filipescu, Nicolae Purcarea.

În aceeași zi la 12 oare la ameați deputațiunea s'a înfățișat în reședința metropolitană și fu primită de Es. Sa.

Domnul Diamandi I. Manole, predând adresa, s'a adresat cu următoarele cuvinte către Esc. Sa:

— „Escelență! Punându-Te în fruntea deputațiunii noastre bisericesci ai pus în vedere bunului nostru monarch că națiunea română nu merită lovirea ce i se pregătește, ci din contră pretinde o soartă mult mai bună; fiindcă nici odată, de când suntem sub scutul glorioasei dinastii absburgo-lotaringice istoria nu poate dovedi nici o singură pată de nealoyalitate comisă din partea Românilor în detrimentul dinastiei nici al scumpei noastre patrie.

Pe dar, dice ea, sculându-se cu rezoluțiune, voi începe munca mea.

În acest moment Lisbeth simți puindu-se lin o mână străină pe brațul ei.

Tinera femeie trăsări la acest contact neasceptat, ridică în grabă capul și recunoscu cu suprinde pe învățatul doctor Van-der-Bader.

„D-ta esci dle doctor?“

Eu care te-am auzit ce ai dis copila mea, response profesorul și care voiesc ați face o propunere.

„O propunere!“

Eu iubeam pe bărbatul D-tale continuă Van-der-Bader, și te-am vădut încă când erai mică alergând prin stradele cetății Leyden.

„Este prea adevărat dle Doctor, îmi pare că eu te-am cunoscut totdeauna. Și când am auzit de moartea vrednicei D-tale mame, pe care a mea o iubea atât de mult, am simțit o mare durere.“

Van-der-Bader își șterse pe furis câte-va lacrimi, cari i le storsese din ochi aducerea aminte de mamă-sa, pe care el o regreta cu atât devotament.

Eu nu sunt străin pentru D-ta

Când ai solicitat scutul Majestății Sale pentru apărarea limbii ce am moștenit-o dela părinți și pentru spriginirea autonomiei bisericii noastre ai interpretat în modul cel mai fidel dorința tuturor Românilor.

Credincios tradițiunilor străbune ca consilier intim al tronului și cap al bisericii noastre ai implinit cea mai sântă datorie impusă de înalta pozițiune la care Te-a chemat Dumnezeu și voința națională.

Escelență! Români Brașoveni descendenții acelor Români, care între toate greutățile timpurilor vitrege s'au știut apăra limba și legea cu demnitate și tărie, se simt obligați a declara sus și tare, că ei au fost Români, sunt Români și cu ori-ce preț vor să rămână Români.

Deci în numele celor ce ne-au trimis Vă prezentăm adresa de aderință, ce a fost primită și subscrisă unanim de adunarea grandioasă, ce s'a făcut spontan în cetatea noastră. Să traesci Escelență! Să trăiască națiunea română! Să trăiască biserica noastră autonomă!

La aceste Escelența Sa a răspuns următoarele:

Domnilor!

Aușind cuvintele călduroase, ce mi le grăirăți trebe să presupun: că adresa aceasta, carea mi o predați și care eu o primesc cu multă plăcere, cuprinde în sine consimțământul brașovenilor nostri coreligionari și conaționali din Brașov față de acei pași, cari eu cu concursul celorlalți preasănțiți arhieriei de dincolo și cu a deputațiunilor consistoriale i-am întreprins mai de curând pentru salvarea intereselor culturale ale poporului nostru.

Am fost convinși din capul locului, că punându-ne noi întru apărarea unei cauze așa de vitale pentru poporul nostru, lucrările noastre vor sta în acord cu dorințele, ba cu dreptele pretensiuni ale publicului român. Și când DVoastră veniți în numele brașovenilor a ve descoperi în acest mod consimțământul la atinsele întreprinderi: eu, măgult foarte de această onoare, nu pot decât a ve mulțami pentru încrederea, ce o puneți în conducătorii superiori ai trebilor noastre naționali-bisericesci, și pentru spriginul moral ce ni l' dați în acest chip.

Fiiți convinși Domnilor! — și aceasta ve rog să o spuneți și celorlalți, în numele cărora v'ați ostenit aici —: că eu, și de sigur și ceialalți frați arhieriei, cu mult mai tare suntem pătunși de simțul datorințelor noastre către adevăratele interese ale poporului nostru: de cât ca să putem lăsa să vină asupra națiunii și a bisericii noastre rele și ispite, fără

a ne încorda toate puterile spre delaturarea acelora.

Inse precum de astă dată, așa și în cele ce le vom ave de a le face în viitoriu, avem lipsă de succursă și de spriginirea unanimă a clerului și poporului nostru. Dacă o vom ave aceasta: atunci în ori-ce lupte, la cari nu cum-va vom mai fi provocați, triumful nostru final va fi asigurat, pentru că noi nu ne luptăm pentru altceva, de cât numai pentru cultură, pentru adevărate libertate, egalitate și frățietate, cari trebe să fie principii conducătoare pentru toți cei ce voiesc să treacă de oameni ai civilizațiunii.

Dumnezeu să vă binecuvinte!

Adresa Românilor din Brașov către Esc. Sa I. P. S. archiepiscop și metropolit Miron Romanul.

Escelență! Înalt Preasănțite Domnule Archiepiscop și Metropolit!

În esistența noastră de 18 seculi am înfruntat sute și mii de pericole, dar toate au trecut precum se strecoară apa printre stâncele de granit. Nenumărate viscole și grele furtuni a venit asupra națiunii și bisericii noastre, dar străbunii nostri a avut totdeauna destulă virtute, ca să reziste vitregității timpurilor de tristă memorie. S'au luptat și având credință în viitoriu nostru n'au cruțat nici un sacrificiu numai ca să ne păstreze neatinsă limba și legea. N'au luptat atât pentru viață, cât pentru ca să ne lase nouă o esistență distinctă națională și bisericească. De câte ori s'a aflat în situațiuni grave mult cercata noastră națiune; de câte ori a fost amenințată în esistență sau stirbită în drepturi scumpa noastră biserică și școală; de atâtea ori capii bisericii, arhieriei nostri de pie memorie, și au ridicat brațele puternice, au întrepus fără sfială toată autoritatea înaltei pozițiuni și nu s'au temut nici chiar de martiri numai și numai, ca să ne salveze aceste scumpe tesaur.

Escelență! Întraserăm în constituțiune; ne asiguraserăm sub autonomia bisericii și priviam cu încredere în viitor, ce părea, că ne suride când se ridica asupra noastră, ca un nour din senin o nouă tentațiune, proiectul de lege prin care să fim siliți a ne lăpăda de limba moștenită dela străbuni și împreună cu ea să renunțăm la educațiune și cultură națională.

În aceste momente de preingrigire Escelența Ta, credincios tradițiunilor străbune și consciu de înalta pozițiune pastorală, la care Te-a chemat prevedința divină, ai fost cel mai fidel interpret al națiunii și bisericii

capetul ei, să zărea umbra enormă a unui trecător care se apropia cu pas lin.

„O Doamne, dise sœurmana Lisbeth, dămi curagiul de a purta suferințele vieții; iată-me singură în lume fără speranță, de a mai întâlni vre odată fericirea și plângând pe pragul acestei case în care nu mai am dreptul de a mai intra. . . . Dumnezeu! îndurate primesc pe bărbatul meu în sanctuarul casei tale; iartă-i orbia lui și învrednicește-me pre mine și pre densusul de o privire milostivă.“

Trecătorul, a cărui umbră să desemna fantastic pe pardoseala stradei, se oprî în tăcere și cufundat în gânduri, înaintea tinerei femei.

„Și acum, încep tinera femeie de nou, fără a observa, că cine-va ascultă cuvintele ei și caută la densa cu un viu interes, și acum să fiu tare și cu curagiul, trebe să muncesc ca să pot trăi și să rămân onestă.“

Dar iată e noapte, și trebe deci să primesc ospitalitatea unei vecine, datorind milei, ceea ce aș voi să cer dela muncă.

continuă el după ce se reculesse puțin, și eu voiesc ați oferi conducerea micii mele economii; primesc-o draga mea, D-ta vei fi stăpână absolută a casei mele; un învățat ca mine nu cuprinde mult loc și nu va fi nici odată supărăcios, D-ta mi vei cere, ce ce vei pofti, și eu voi fi careți voiui datorii recunoștință, căci mi va părea că au revenit aceea care nu mai este.

— Primesc, response simplu Lisbeth.

„Îți mulțamesc draga mea dise profesorul, ai perdut un soț, dar ai aflat un părinte.“

În ziua următoare, Lisbeth, se instală la Van-der-Bader.

Învățatul nu mințise.

Tinera femeie, a cărei esistență căpătase tocmai o lovire atât de fatală, află în mica casă din suburbiul Vyverberg un adăpost pacinic și liniștit.

Lucrurile din economia casei cari ocupară pe deplin pe Lisbeth, păreau a depărta de spiritul ei cugetele dureroase, cari se furisară în trênsa în favorul suferințelor ei.

Cu încetul, trecutul dispără, și

surisul, acest soare radios al tinereții încep să reinvie aceasta față încântătoare, pe care durere o vestise.

Stăpână absolută peste casa doctorului, Lisbeth veghia asupra ei cu ingrigire minuțioasă, toate străluceau în casa învățatului, care și rezervase numai un singur drept, dreptul de a mătura și de a curăți de praf el însuși în persoană, cabinetul și laboratorul de care am vorbit.

Trebuie să spunem că praful era domnitoriul despotice în aceste două odăi și că profesorului nici odată nu i trecu prin cap, a i opune cea mai mică pedecă.

„Spre acest scop, response el Lisbeth, care se încapăținase odată în oare cari proiecte de reforme . . . eu mă simt prea bine în acest unghiu al meu, și trebe să luăm bine sama de a nu ne atinge de el cu o mână profană, învățatii, nuți uita draga mea, sunt în felul lor oameni originali ai speciei umane, și trebe să-i lași să trăiască după placul lor.

(Va urma)

noastre. În fruntea reprezentărilor noastre legale Te-ai grăbit a recurge la înaltul tron; ai arătat omagiile fiilor sufletesci; ai pus în vedere augustului nostru monarch, câte probe de credință și loialitate a dat această națiune de câte ori au cerut interesele glorioasei noastre dinastii și binele scumpei noastre patrii. Pe aceste baze ai solicitat grația Majestății Sale preabunului nostru monarch și noi avem firma convicțiune, că pornirile nedrepte asupra capului nostru nu vor sfârși nici de astădată stâncile de cari s'au lovit în desert în sutele trecute. Provedința divină a decis și generațiunea prezentă astăzi, când și cele mai apuse popoare sunt chemate la o nouă viață de desvoltare, pretinde ca să-și păstreze locul eluptat între popoarele acestei monarchii.

Brașovenii, pătrunși de marea importanță a pasului energetic, ce ai făcut împreună cu deputațiunea în fruntea căreia ai fost, vin și declară sus și tare, că acest demarș îl aprobă și îl salută cu entuziasm și sunt deplini convinși, că nu există suflet de Român, care să nu se unească cu noi în punctul acesta. Înainte! pe această cale, până ce vom scăpa de furtuna ce caută a se descărca asupra noastră. Te rugăm Escelență, contează pe devotamentul nostru, primesc asigurarea, că nici într'un moment nu ți va lipsi sprijinul moral din partea noastră. Provedința divină ce Te-a chemat în capul bisericii noastre, să ți încoroneze pașii făcuți cu succesul dorit.

Să trăiesci, Escelență, pentru binele și fericirea bisericii și a scoalei.

Diamandi I. Manale, George B. Popp, Radu Pascu, I. B. Popp, George I. Bomban, Dimitrie Stănescu, Cost. Popasu, Michail Stănescu, Nic. G. Orgidan, Ioan Corneliu Tacit, Ioan R. Stinghe, Nicolae B. Catana, Ioan Petric protopop, Stefan Iosif, Ipolit Ilașevici, Nicolae Piltea, Iosif Fericean, Ioan Seniciu, Dr. Nicolau Popp, Barbu Csepescu, George Ciofleac, George Preda, Zosim Budnar, Ioan Doborean, Dr. P. Cioran, Ioan Urđică, Lazar Nastasi, Teodor Popescu, Dimitrie D. Lupan, Charoton N. Ciurcu, S. P. Mailat, George Stefanovici, Ioan Radovici, David Almașan, Ioan Teclu, Const. Pascu, Alesandru Orgidan, Iosif Maxim, Bartolomeiu Baiulescu Constantin Steriu, Nicolae T. Ciurcu, Ioan T. Popoviciu, Ios. Pușcariu, Cristea Oltean, Ioan Dușoiu, Ioan I. Pădure, Andrei Voina, Const. I. Popasu, Ioan I. Neguși, Petru Marce, Petru Navrea, Dumitru Mașoiu, George Pernea, Nicolae Pestrea, Nicolae Giginiță, Ioan Purcărea, Vasile Văsmăc, Dumitru I. Navrea, George Stefan, George Găitănăr, Ioan Găitănăr, Angel Baboe, Dumitru Momulă, Nicolae Mitoc, Ioan Ursoiu, Ioan Păcurar, Ioan Muntean, Nicolae Stinghe, Hristea Muntean, Dumitru Bădițoiu, Ioan Badea jun., Dumitru Mitoc, Nicolae Ardelean, Ioan Fustia, Vasile Vlaicu, Nicolae Saftu, Nic. Bisididean, Ioan Milea, Ioan Găitănăr, Andrei Badea, Ioan Lupșan, Ioan Basicu, George Bureța, Iosif Făgărășan, Michail Moroian, Nicolae Bădițoiu, Vasile Bădițoiu, George Găitănăr, George Frigător, Nic. Lupan, Dumitru Brânza, Nicolae Barbier, Nicolae Prunache, Radu Stefan, Michail Chicomban, Andrei Lupan, George Furnică, Nicolae G. Căpătină, Andrei Pulpași, Vasile Pulpași, George Presmerean, Andrei Voina, Ioan Bureța, Ioan Jepu, Dumitru Oprea, George Vlădărean, Vasile Fulga, Ioan Musică, Voina Gamulea, Ioan M. Purcărea, Vasile Giuvălcă, Nicolae Peligrad, George Bunețu, Ioan Bunețu, Vasile Tiu, Ioan Stinghe jun., Ioan Stinghe sen., Ioan Stefan, Ioan Pasere, Radu Burbea, Ioan Trombitași, Vasile Neguș, Constantin Chărtea, Ioan Domnișor, Ioan Parcovist, Vasile Mitoc, Dumitru Gall, Cristea Oltean, Rudolf Corvin, George Petroviciu, George Strimbu, Nicolau N. Savu, Iosif Penel,

Voina Chiroiu, Nicolae Drăghiciu, Ioan Domnișor, George Perșinariu, Ioan Poșea, Nicolae Brânza, Ioan Căpătină, Dumitru Constandin, Petru Lupan sen., Ioan Sabadean, Vasile Neguș, Ilie Ardelean, George Moldovean, Dumitru Molândae, Nicolae Roncea, Ioan N. Pestrea, George Vlaicu, Nicolae Ghirincea, Dumitru Șeranga, Teodor Zilea, Ion Baboe, Stefan Pernea, Nicolae Nistor, Nicolae Szohaer, George Navrea jun., G. Navrea sen., I. Zamfir, V. Oltean, N. Oltean, G. Bogdan, G. Scurtu, G. Bogdan, I. Micu, D. Cârstea, N. Butmăloiu, Const. Bogdan, Drăgan Lățiș, V. Cliepa, N. Draguși, G. Bogdan, I. Tiu, Dragomir Tiu, I. Mamula, Florea Mamula, D. I. Spudercă, D. Stoița, N. Alece, D. Rusu Muscalu, G. Găitănăr, N. Ghircea, I. Ghirincea, I. G. Peligrad, N. Oltean, P. Mogoși, G. Barbu, N. Resnovan sen., G. Priscu sen., D. Gimbășan, Radu Bransta, I. H. Oltean, D. Gogonaț, G. Nicolau, Bucur Cârstea, Nicolae Voina, D. Muntean, Dumitru Oprea, V. Jalea, Bucur Pitiși, Isidor Baboian, Nicolae Navrea, Florea Zagici, George Irimie, Vasile Tampa, Nicolae Resnovan, G. Pascovici, I. Rusu, N. Butmăloiu, Hristea Tabără, I. Scurtu sen., I. Gall, C. Gall, Radu Constandin, D. Todorean sen. Fl. Baligar, G. Stinghe sen., N. Gall sen., Florea Presmerean, V. Neguș jun., Teodor Nicolau, Oprea Giuvălcă, Constandin Voicu jun., I. A. Navrea, Nicolae Frigător, Ioan Bidu, George Gârnet, Ioan Baboe, Nicolae Voina, Nicolae P. Butmăloiu, Nicolae Gola, George Tocane, Ioan Pernea, Dumitru Gonțea, Dumitru D. Gonțea, Ioan Ienea, Manu Gall, Manole Babuc, George Helea, Petru Aleski, Dumitru Florea, Mazere Ioan, Dumitru Orgidan, Ioan Pernea, George D. Roncea, Stefan A. Pitiși, Vasile Alacea, George Stinghe, Irodion Neguș, Dragomir Pulpași, George Loga, George Bădițoiu, Ioan Kerstolovean, Ioan Tampa, George Saftu, Nicolae Neguș, Petru Scurtu, Radu Coliban, Iacob Grindea, Ioan Bobancu, Dumitru Bobancu, Ioan Solescu, Vasile Irimie, Ioan Muntean, Ioan Zinte, Petru Chiuchumban, Vasile Stinghe, George Postovar, George Ciurcu, Nicolae Jalea, Ioan Bureța, Arsenie Tocană, Radu Negru, George Cristolovean, Vasile Grădinar, Zacharie Costea, Vasile Gamulea, Ioan Romanăși, B. Popoviciu, Radu Tocană, Sterie I. Stinghe, Ioan Bratu, Florea Coliban, Ioan Văcărescu, George Bogdan, George Ardelean, Voina Badia, Ioan Voina, Ioan Iorga, Vasile Iorga, George Man, George Coliban, Ioan A. Stinghe, George Gall, Moldovan, George Furnică, Ioan Enea, Vasile Medoare, Dumitru Lacareri, Anghel Maciucă, Vasile Preda, Vasile Furnică, George Oltean, Ioan Bureța, Ioan Cristolovean, George Moldovan, N. Barbu, Vasile Gamulea, George Coș, Dumitru Stinghe, George G. Florea, Dumitru Cristolovean, Octavian Sorescu, Iulian Filipescu, Victor Popescu, Simeon Demian. Pant. Dima, Ioan Aron, Ioan D. Peligrad, Ioan Bobancu, Radu I. Pascu, George Strimbu, Ioan Perșoiu, Ioan Spudercă, Stefan Chicomban, G. Cocorand, Gregoriu Popescu, D. Eremia, N. Gall, G. Florea, Ioan Gofnea, N. Oancea, Anghel Iancu, Ilie Ilie, Nicolae Crăciun, Vasile Cărligea, George Loga, George Tamași, Ioan Persinar, Const. Pascu, George Mitoc, Nicolae Cupea, Radu Priscu, Nic. Hirlea, Ioan Morar, Ioan Stinghe, Ioan Loga, Nicolae Frigător, George Saftu, George Stinghe, Ioan Frunța, Nicolae Gall, George Cornau, Ioan Bureța, George Stinghe, George Baboe, Giță Bureța, Ioan Mășgărean, Nicolae Sfetea, Radu Baboe, Nicolae Priscu, Vasile Muntean, Vasile Văsmăc, Iosif Barac, Bonifaciu Pitiș, Ioan Manole, Ioan Lenger, Ioan M. Burbea, George Ucenescu, Cristea Orgidan, Dimitrie Iencioviciu, Ioan Bozocan, Ioan N. Ciurcu, Corneliu B. Popp, I. G. Ioan,

N. B. Maciucă, D. R. Pascu, Ioan Răsnovean, Dim. Ciofleac, Nic. Dușoiu, Iustinian M. Grama, I. I. Popoviciu, G. Ch. Ovanes, Marcu Mihaile, Canilid Muslea, N. Bidu, I. Iuran, Chr. Ch. Orgidan, Ioan Vlaicu, Dumitru Lupan, Dumitru Tocană, Nicolae Baboc, Ioan Baboc, Nicolae Cristan, George Huscu, George Leru, Petcu Lupan, George Drăgănescu, Ioan Bidu, George Mitoc, Nicolae Butmăloiu, Dumitru Vusmuc, George Navrea, Dumitru Roncea, Nicolae Muscal, Nicolae Purcărea, George Malai, George Belisimus director, Eftimie Giuran, Vasile Oană, Nicolae Babac, Ioan Cristian, Vasile Guran, George Maciucă, Nicolae Maciucă, Dumitru Barb. Nicolae Învălit, Radu Furnică, Nicolae Crușă, Dumitru Bidu, George M. Dulac, Dr. Vasile Glodariu, Ludovic Roman căpitan.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Budapesta, 11 Faur 1879*). (Proiectul de lege pentru introducerea limbii maghiare în scoalele populare și presa maghiară). Apelul națiunii române contra atacului intenționat, prin faimosul proiect de lege a regimului maghiar, contra limbilor și naționalităților nemaghiare din patrie, a produs foarte mare senzațiune în toată țiaristica maghiară și jidano-maghiaroană din țară; dar mai vârtos se ivesce aceea în țiaristica din capitală.

Nu trece și dela Dumneșeu, ca să nu atace domniile țiaristi maghiari și jidani acest pas și această faptă a deputațiunii române. Nu înceată de a o insulta și defăima cu tot felul de scornituri demne numai de nise oameni, cari nu au nici cunoștințele elementare despre buna cuviință. Așa se vede, aceasta li-o impune profesiunea acestor „patrioți” când e vorba de atare naționalitate din patrie, și mai cu samă de cea română:

Națiunea română și simte și vede atacată și periclitată limba și naționalitatea, și vede pusă în joc prin cei dela putere existența și autonomia bisericească; și când Românul are curajul de a se apăra, ce vedem din partea acestor domni exclusivmente „patrioți”? Alarmeză în contra Daco-Românului, îl înferează de inamic, de trădătorul patriei maghiare. Și toate aceste pentru ce? Pentru că cutează a arăta, că atare fapt îi face nedreptate! — D'apoi cum înțelege acei domni patriotismul? Urească și cineva limba maternă, și iubească numai pre cea maghiară, iee parte tot deauna la insultarea și injurarea națiunii sale, condamne tot ce nu e maghiar și va trece în ochii lor de cel mai mare patriot!

Sunt mai departe domni așa de ridiculi a imputa în organele lor deputațiunii române, și în specie Escelenței Sale, Preasfințitului nostru Metropolit, că de astădată a făcut rău serviciu operei începute pentru alianță și înfrățire a Românilor și Maghiarilor față cu pericolul amenințător. — Așa e; acest pas nu aduce acelei cauze nici un folos; da oare menționatul proiect? După disa dlor, i este intențiunea de a solicita această alianță și de a o realiza; de oare ce după motivarea dlor — învățând Românii limba maghiară se vor pute în o limbă cu mult mai ușor înțelege. De oarece dară dlor Maghiari le zace așa tare la inimă aceasta cauză, vor căuta să delătoreze pedeca în alt mod. Fiind că noi prin acest proiect ne cugetăm periclitare limba maternă și autonomia bisericească, vor învăța acuma dlor limba noastră și vor căuta a se înțelege cu noi; nu e așa? Cel puțin aceasta ar fi propășire logică. Dacă

*) Primim dela un june corespondent al nostru aceste aprefări demne a fi date publicității. Red.

noi am arătat, că nu voim se ne înțelegem în limba lor, ei mai loiali ca noi, vor învăța pre a noastră.

Mai afirmă dnii Maghiari, respective organele lor, că acest proiect e chiar în interesul nostru; de oarece — dic ei — chiar Românii sunt, cari mai mult se plâng, că nu sunt aplicați în funcțiunile de stat. Și cauza e necunoașterea limbii statului, deci eventualmente cu aceasta lege s'ar da tuturor ocaziune, ca să și o însușască. Recunosc dară și domniile lor, că Românii nu sunt aplicați în funcțiunile publice însă auditați din ce cauză? Pentru că nu cunosc limba statului! afară de care dela prima normală până la finirea studiilor, așa dicend numai aud alta.

Aduc însă aceste țiare argumente și mai ponderoase pre lângă așa mult amintitul proiect. — Nu poate fi aici vorba dic ele, deși contradic celui preșis, numai de „Românul cu căput” (*kaputos román*) care și așa scie unguresce, ci să fim cu privire și la poporul de jos, trebuie dată și fiilor poporului ocaziunea și posibilitatea de a lua parte la oficiile de stat și chiar aceasta se intenționează prin numitul proiect. Va să dică noi Românii nu avem decât numai a ne bucura de acest proiect; aveți doară de cuget domnilor, ca când vor scii Românii cu mic cu mare limba maghiară, să demiteți pe toți funcționarii precum publici așa și privați, și să aplicați trei milioane de Români? Am dori să auzim un respuns chiar la aceasta întrebare!

Ce se atinge de afirmațiunea lui „Pesti Napló” din 22 Faur s. n. a. c. că de când a invins principele Carol la Plevna, Românii din Ungaria și Transilvania pre el îl consideră de principele și România de patria lor o face pentru a înfrunta pre ministrul Tisza că e prea tolerant! față de Români; și că o minciună uricioasă nu merită a o mai combate, de oare ce nici singur autorul nu o crede. De altă parte sântem convinși, că și el află foarte natural dacă Românii de aici prețuesc pe principele Carol și simpatizează cu România. De sigur mai naturală, decât simpatia dlor față cu Turcii. Însă nu numai atât; tot atacând pe Tisza, susține „P. N.” că sub vre-un ministeriu deachist nu ar fi avut „conspiratorii contra patriei” curajul a merge la Viena, și nu ar fi fost primiți de Majestate așa afaibil. Majestatea Sa regele Ungariei a primit dară după „P. N.” foarte afaibil „conspiratorii contra patriei”! Poftim a vedea până unde-i duce pe unii orbia spiritului și ura Românilor.

Așa se vede însă, că domni Maghiari nu află toate aceste motive plausibile, destul de ponderoase pentru demonstrarea folosului, ce ar produce acel proiect națiunii române, și respective de a arăta că nu națiunea română, ci numai unii Episcopi vęd în acel proiect un monstru. Ca să arete deci, că ei au tot dreptul, când reproabă și cualifică de greșit pasul Episcopilor români, caută să se folosească de documentul cel mai valoros și mai autentic ce poate numai exista în această cestiune, care așa se vede, și domnia lor o consideră de serioasă. Care poate fi dară acel argument, care e singur capabil a da deslucirea recerută? Negreșit, că opiniunea publică a națiunii române. Însă cum de vin ei la cunoașterea acelei opiniuni? D'apoi sciu ei doară atăta, că precum opiniunea publică a Maghiarilor se manifestă prin țiarele lor, așa și a Românilor trebuie să se manifeste prin țiarele acestora. Au căutat-o deci și au și aflat-o în foile: „Marmoros” și „Alföld” jidano-maghiaronul din Arad. Auđiți Români din patru unghuri unde vi să exprima părerea și opiniunea voastră? Nu în țiarele, ce se tipăresc în limba voastră română, și cari se redactează de bărbații vostri români, ci în „Marmoros” și „Alföld.”

Dacă pretind diarele din capitală a exprima opiniunea publică a întregii patrie fără diferența de naționalități, cine poate afirma, că aceste done jur-nale din comitate cu populațiune preponderantă română, nu sînt interpretătoarele opiniunii Românilor?

Ți stă într-adevăr mințea în loc nu scii de ce se te miri și să riți, de orbia inimicilor nostrii, ori de temeritatea, cu care se încearcă a falsifica adevărul!

Și toate aceste combinate, la ce rezultat ne pot duce? Nimic mai chiar pentru noi, decât ce a simțit tot Românul din capul locului, că scopul e maghiarisarea! După părerea noastră poporul român după înțelesul cum îl iau și domni Maghiari, economul român nu are lipsă de cunoștința limbii maghiare. Limba maghiară e limba legală a statului în administrațiune și legislațiune. Cei cari participă la aceste funcțiuni, au lipsă să cunoască și să vorbească acea limbă. Inșă ia economul român parte imediat la aceste funcțiuni? Nu; în aceasta nici că e posibil, măcar de ar sci să vorbească doue limbi maghiare. Și alt cas nu este în care ar simți poporul român lipsă de această limbă. Dar în fine cine aspirează la funcțiune de stat, nu și va ajunge acest scop cu cunoștințele câștigate în scoala poporală, ci are lipsă de cunoștințe mai înalte. Apoi eșind din scoala poporală, are tot Românul ocaziune în abundență până la finirea studiilor pentru învățarea limbii statului, și în realitate o și învață; și la fine când e capabil de a împlini atare funcțiune, i se lasă timp de meditat, că oare e devisa secului present; „dreptate“ este ea în realitate, sau e numai o idee ficșă a unor nebuni și sclintiți de minte?!

În urma urmelor, poporul român dechiară, că va fi bucuros să și vadă fii deja apți aplicați în funcțiunile statului după merit, mai repetindu-și încă odată, convingerea, că scopul faimosului proiect e numai e numai maghiarisarea!

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Budapesta, 28 Februarie n. Camera a hotărît, a intra în desbaterea specială a bugetului și a respins motiunea baronului Simonyi pentru esmiterea duor comisii.

Viena, 28 Februarie n. „Politische Correspondenz“ comunică: Rușii zădărnicesc în mod energic încercări de revolte în Adrianopole și de demonstrațiuni în masse în contra restituirei domniei turcesci.

Petersburg, 28 Februarie n. Rușii continuă la Arab-Tabia, ocupată de săptămâni (? Red. „Tel. rom.“), cu derimarea fortificațiunilor stipulată în contract.

Petersburg, 28 Februarie n. Chie-marea consiliului medicinal constatază, că boala țeranului Prokowjeff ar fi syphilis, nu ciurma.

Versailles, 28 Februarie n. Senatul a primit legea de amnestie cu 163 contra 86 voturi în formularea guvernului.

Românii judecați de străini.

(Urmare).

Bogdan Petriceicu Hasdeu s'a născut în satul Cristinesci de lângă Hotin în Basarabia, la 16 Februarie, anul 1838. Familia, care lasă a se urmări până în secolul al XV, este numită cu glorie în istoria Principatelor Dunărene. Unul dintre străbunii sei Stefan Hasdeu, fu ginerele lui Stefan Petriceicu, care, la 1672, fu ales principe în Moldova, perdū tronul din cauza alianței sale cu Sobieschi, și

fiind-că din căsătoria sa nu avu nici un copil, adoptă pe cei doi nepoți ai sei, Nicolae și George, fii ai aceluși Stefan Hasdeu, care la 1676 căduse în bătălia de lângă Hotin. Din acest timp familia poartă numele de Petriceicu Hasdeu. Tatăl actualului Hasdeu, Alecsandru, născut la 1811 și care a studiat la universitățile din Charcov, Lemberg și München, fu un avocat foarte căutat la Chișineu, pe lângă aceasta un om de o cultură universală și solidă, căruia fiul putu să i dedice a doua edițiune a „Istoriei Românilor“, ca unui magistru al seu în științele istorice. Cu toate acestea, bucuria pentru produceri literare întinse aduse vătămare esistenței sale sub domnia ruscă. Bogdan Hasdeu studia în Charcov; tratatul dela Paris care înapoia Moldovei o parte a Basarabiei l'afă ca judecător în Cahul și el se folosii de această ocaziune ca să opteze pentru țara străbunilor sei. Un timp ore-care fu ca profesore de istorie și statistică la liceul din Iași și bibliotecar al universității; în present el ocupă funcțiunea de director general al arhivei statului în Bucuresci, și de curând s'a creat afară de aceasta la universitatea de acolo o catedră pentru știința comparativă a limbelor.

Hasdeu din nascere este mai istoric; „Archiva istorică a României“, în trei volume (Bucuresci 1865—67), și „Istoria critică a Românilor“ (până acum numai un volum) sînt producerile sale cele mai principale pe terenul acesta. Dar, afară de aceste, el s'a arătat în publicitate cu lucrări și în sfera economiei naționale, a istoriei dreptului și a filosofiei; chiar în anul acesta a apărut un mic chestionar interesant de densus: despre obiceiurile juridice ale poporului român, pe care l' a compus după însărcinarea ministerului și l' a lăsat să circule prin țară. Și tot același bărbat pe care, ca să aplic iarăși o paralelă din Grecia modernă, l' aș pute compara mai bine cu Rangavi, în privința universalității surprindătoare, a pus mână ca și acest din urmă pe laurii de poet; între lucrările sale poetice trebuie a aminti poema dramatică „Resvan-Vodă“, în cinci acte, un tablou istoric al culturii secolului al XVI-lea, unde încearcă să imiteze și limba aceluși timp. În timpul din urmă activitatea lui Hasdeu s'a îndreptat aproape exclusiv asupra limbisticii. El a publicat un curs introducător asupra filologiei comparative la universitatea din Bucuresci sub titlul de „Principii de filologie comparativă.“ Mai de dorit ar fi, dacă s'ar face o colecțiune de numeroasele sale memorii din „Columna lui Traian“ și ar apărea de exemplu în limba franceză, ca să fie la îndemână unui cerc mai mare de limbisti spre a le judeca și ale utiliza, decât cum poate fi cazul în present cu puțină răspândire a cunoștinței limbii române.

Opera cea mai nouă a lui Hasdeu, din care nu a apărut decât întâiul volum*) trebuie salutată ca o producere foarte interesantă atât din punctul de vedere al filologiei române în special cât și din acela al limbisticii indo-germanice în genere. Ea se divide în trei părți. Prima cuprinde o colecțiune de documente, care este de mare însemnătate pentru istoria limbii române; ea începe cu testul biblic cel mai vechiu românesc cap. 26 din Levitic; documentul cel mai nou comunicat datează din anul 1636 (n. XXXIII) titlul prin urmare nu coincide tocmai cu conținutul seu. Documentele sînt comunicate mai întâi într'o reproducere

*) Limba română vorbită între 1550 până la 1600. Studiu paleografico-linguistic de P. Petriceicu Hasdeu cu observațiuni filologice de Hugo Schuchardt Tomul I. Bucuresci. 1878. p. 448 oct.

cere esactă a manuscrisului, adesea cu facsimile sau atari anexe paleografice apoi urmează transcripțiunea din scrierea cirilică, în fine observațiuni de conținut limbistic. La aceste se alătură a treia parte, cronica lui Michail Moxa din anul 1620. Partea însă cea mai interesantă pentru limbistic este fără îndoială cea de a doua. Ea cuprinde afară de câte-va mici notițe lexicografice din manuscrite și un glosar slavono-român scris în secolul al XVII, pe care Hasdeu l' a pus în ordine alfabetică făcând să precedeze cuvintele românesce și prin adausul de observațiuni și excursuri limbistice l' a dezvoltat ca „specimen de dicționar etimologic al limbii române.“ Părțile constitutive ale dicționarului limbii românesce sînt, precum este cunoscut, parte romane și parte neromane. Din aceste din urmă fuseră observate cuvintele post-romane împrumutate care pătruseră în limba română din limbile vecine, precum slavonă, albanesă, greacă, turcă, și tractarea lor era ușoară. Afară de aceste însă sînt și un număr de cuvinte, care dintr'acest punct de vedere nu să lasă a fi explicate și după toată probabilitatea au originea lor în limba sa, în limbile, care s'au vorbit printr'acele locuri mai înainte de Romani. De sine să înțelege, că cercetarea lor este unită cu greutăți deosebite. Regiunea cea întinsă la meadănoapte de peninsula balcanică, prin urmare era dintre locuințele primitive ale Grecilor și Romanilor, a fost locuită de un șir de triburi de popoare, care au perit fără ca să lase posterității o producere literară. Ceea ce scim noi despre limbile Ilirilor, Macedonilor și Tracilor se mărginesc la nume proprii, precum se scie foarte prețioase, dar pentru împregiurarea cu totul proprie a lor de a altera raporturile lor fonetice, sînt pe lângă aceste conducători foarte nesiguri pentru cercetări etimologice și la unele cuvinte și glose, care s'au păstrat la autorii și lexicografii Greci — și Grecii cei vechi erau filologi foarte mediocri și limbisti cu totul mărginiți. După cercetările, care le-au făcut mai ales Paul de Lagarde și August Fick asupra acestor resturi de limbă, se pare a fi sigur, că acele limbi au ținut de tulpina limbilor indo-germanice și că densele prin omogenitatea lor mai restrînsă formau o familie de limbi, de care dintre limbile vorbite pe teritoriul Asiei-Mici ținea cel puțin limba frigiană, despre ale cărei raporturi apropiate cu limba tragică nu mai rămâne nici o îndoială. Despre pozițiunea limbistică mai intimă a acestei grupe de limbi trebuie natural să rămăne nesiguranță cu materialul cel nesuficient. Lagarde voiesce să cunoască în limbile tracică și frigiană ramuri ale familiei de limbi iranice, pe când Fick pledează hotărît, că ele aparțin la limbile europene. Poate că lucrul se va lăsa a se decide în sensul opiniunilor mai nouă asupra cestiunii despre arborele genealogic al Indo-germanilor, că aceea grupă de limbi perite avea o pozițiune mijlocie de trecere pre de o parte între limba iranică și greacă, pe de altă parte între limba greacă și slavonă, mai ales după ce prin cercetările cele mai noi opiniunile încep să se modifice într'un mod esențial asupra unor criterii despre unitatea limbilor europene, precum și despre etatea sunetului e. Ori cum ar fi, se pare că în limba albanesă de astăzi trebuie căutat un epigon al acelei grupe de limbi sau a unei părți dintr'ensa. În adevăr, este mai mult opera fiitorului, ca acestei limbi să i se desemneze un loc sigur în familia de limbi indo-germanică.

(Va urma.)

Conspect

despre viaticul și diurnele d. d. deputați congresuali din arhidieceasa gr. or. în anul 1878.

Nr.	Numele	Observare	V. a. fl. cr.
1	Ioan Hannia		92
2	Moise Lazar		92
3	Romul de Crainic		123 74
4	Ioan Papiu		63 72
5	Nicolau Mihălțan		131
6	Zacharia Boiu		92
7	Nicanor Frateș		92
8	Nicolau Popea		92
9	Dr. Ilariu Puscariu		92
10	Iosif Barac		129 50
11	Iacob Bologna	a fost absent	—
12	Elie Macellariu		92
13	Dr. Stefan Păcurariu		—
14	Dr. Lazar Petco	a fost absent	—
15	Ambrosiu Bârsan		121 83
16	Petru Făgărășan		130 50
17	Dr. Iosif Hodoș		80
18	Corneliu Pipos	a fost absent	—
19	Nicolau Gaetan		101 70
20	Gerasim Candrea		38 40
21	Ioan Filipeșcu	a fost absent	—
22	Anania Trombițaș		126 50
23	Dr. Ioan Borcia		68
24	Parteniu Cosma		92
25	Vasiliu Almășan		64 70
26	Stefan Iosif		119 02
27	Ioan cav. de Puscariu		161 66
28	Ioan Lenger		108 38
29	I. Codru Drăgușanul		101 13
30	Ioan Tecoanță		76
Suma			2389 78

Spre acoperirea acelor sume au intrat colecte, și auume dela:
d. protopr. Petru Roșca fl. 13.—
„ adm. prot. Spiridon Dimian 5.—
„ protopr. Ioan Petric fl. 11.—
„ „ Iosif Barac „ 123.15 152 15

Detragînd aceasta suma întrată rămăne un supererogat de . . . 2237 63

Observare. Dl Nicanor Frateș a lăsat toate competențele sale la fond, asemenea n'a ridicat competențele dl Dr. Stefan Păcurariu, er următorii domni au dăruit:

Dl deputat Moise Lazar 30 fl., dl deputat Zacharia Boiu 40 fl., dl deputat Dr. Ilariu Puscariu 20 fl. pentru scoala din cetatea Sibiului; dl deputat Parteniu Cosma 10 fl. pentru fondul congresual.

Sibiu, 31 Decembrie 1878.

Dela cassa epitropiei archid. gr. or.

Bursa de Viena

din 28 Februarie n. 1879.

Împrumutul de stat din 1860	115 —
Acțiuni de bancă	789 —
Acțiuni de credit	227 75
London	116 60
Argint	400
Galbin	5 50
Napoleon d'aur (poli)	9 29
Valuta nouă imperială germănuă	57 30

Nr. 31—1879.

2—3

CONCURS.

Pentru vacanta parohie de clasa a III din Vorumloc în tractul protopr. gr. or. al Mediașului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 15 Martie v. 1879.

Emolumentele sînt:

1. 11. Jugere de pământ, dintre care 2 părți sînt de arătură și o parte fenaș de cosit.

2. Dela fie care familie (93 familii) câte una și de lucru, cu mănucarea dela preot.

3. Venitele stolare, după cum s'a fost hotărît în sinodul protopr. tractual.

4. Lemne de foc doue sorți din pădurea comunală.

5. Cuartir, una casă închiriată cu plată solvită dela popor până vor pute cumpăra curte parochială.

Cei ce doresc a ocupa această stațiune de paroch au a și adresa concursesele instruite în sensul statutului organic și a dispozițiunilor sinodului archidieceasan din 1873 la subscrisul până la terminul indicat.

Mediaș în 1 Februarie 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. p.pesc.